

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИЩОЇ ШКОЛИ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасна вища професійна освіта під впливом науково-технічного неперервного та інформаційного буму вже порівняно тривалий час перебувають у стані організаційного реформування та переосмислення усталених психолого-педагогічних цінностей. Необхідність докорінної зміни освітньої парадигми на етапі переходу до постіндустріального суспільства, економіка якого базуватиметься на інформаційно-комунікаційних технологіях, ще тільки починають усвідомлювати працівники освіти.

Зміна політики і соціальних пріоритетів у вищій професійній освіті незалежної України, сформулювала нову парадигму освіти та виховання – переходу від виховання громадянина країни до формування громадянина світу, людини відкритої, демократичної та відповідальної, освіченість, культура і мораль якої відповідають складності завдань глобалізованого світу [3, с. 6].

Водночас освіта в цілому є надзвичайно консервативною системою, тому нові технології запроваджувати в навчальний процес, особливо порівняно зі запровадженням технічних інновацій.

Аналіз психолого-педагогічної літератури доводить, що проблемі вищої професійної підготовки фахівців комунікаційних технологій не приділяється належна увага. В переважній більшості робіт розглядаються лише педагогічні умови вищої професійної освіти молоді в сфері комунікаційної діяльності і практично не приділена увага цій підготовці в умовах інноваційної освітнянської діяльності.

Актуальні питання пов'язані з розвитком професійної освіти, представлені у дослідженнях вітчизняних вчених (О. Аніщенко, С. Гончаренко, І. Зязюн, Г. Лактіонова, Н. Нічкало, О. Огієнко, Н. Протасова, С. Сисоєва, Л. Сігасва, В. Рибалка та ін.). У своїх дослідженнях вчені розглядали різні питання щодо професійної освіти. Окремим аспектам професійної підготовки майбутніх спеціалістів комунікаційної діяльності присвячені, зокрема, роботи В. Химинець, Г. Андрощук, Г. Без'пяньська, Ю. Палєха, І. Ліпінська.

Недостатньо дослідженими, на наш погляд, залишаються питання: безпосереднього розвитку та формування особистості майбутніх фахівців для сфери комунікаційної діяльності в умовах інноваційного освітнянського простору.

Мета статті полягає в тому, щоб визначити і проаналізувати аспекти інноваційної діяльності вищої школи в підготовці фахівців комунікаційних технологій для досягнення ними вершин професіоналізму на етапі особистісної зрілості та успішного

кар'єрного зростання в ринкових умовах економіки.

Незаперечна теза про те, що освітня діяльність сьогодні базовою для висхідного соціально-економічного розвитку суспільства. Саме через освітню діяльність сучасний соціум формує фахово підготовлені кадри та створює інноваційні технології для управлінської, виробничої та духовної сфер свого існування. Саме в цей час актуальним постає питання щодо розроблення, поширення та використання освітніх інновацій, тобто інноваційної освітньої діяльності.

Інноваційна освітня діяльність – це процес внесення в освіту якісно нових елементів. Цей вид діяльності характеризується вищим ступенем творчої діяльності учасників освітнього процесу [3, с. 163-164]. Треба усвідомлювати, що інноваційна діяльність:

1. Створює нові освітні технології.
2. Формує новий світогляд викладача.
3. Активно допомагає формуванню всебічно розвинутого студента.
4. Позитивно впливає на створення нових управлінських структур.

5. Створює оптимальні умови для формування досконаліших стосунків між вищим навчальним закладом і суспільством [3, с. 179].

Структура поняття “інноваційна освітня діяльність” – багатокомпонентна і визначається філософською мотиваційною, креативною, операційною та рефлексивною складовими [3]. Розглянемо, як зазначені компоненти інноваційної освітньої діяльності відображають систему професійної підготовки фахівців в сфері комунікаційної діяльності за спеціалізацією “Документознавство та інформаційна діяльність”. Але для цього спочатку розглянемо стисло поняття “документознавство”.

Існують різні визначення поняття “документознавство”, проте жодне з них не стало загальноприйнятим [4, с. 78]. І це цілком зрозуміло, адже “документознавство” – термін багатоаспектний, такий, що торкається різноманітних сторін документа і документно-комунікаційної діяльності – явищ не менш складних і багатопланових [1, с. 66]. Тому цьому терміну важко дати однозначне визначення, а тим більше – дефініцію. Документознавство – це наука про документ і документно-комунікаційну діяльність. Це наукова дисципліна, що вивчає закономірності створення і функціонування документів та розробляє принципи побудови документно-комунікаційних систем і методи їх діяльності [2, с. 45].

Одним з напрямів діяльності сучасного підприємства, який потребує серйозного наукового обґрунтування є комунікаційні системи. Вони забезпечують сучасну організацію інформаційних потоків, технічні засоби оброблення внутрішньої і зовнішньої документації, проведення експертизи та оцінки ефективності діяльності суб'єктів ринкових відносин з позиції доцільності та

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи

достатності інформаційного забезпечення, впровадження документно-інформаційних систем, вести пошук і аналітико-синтетичну переробку інформації. Задовольнити ці потреби можливо шляхом підготовки кваліфікованих фахівців, здатних здійснювати економічну, аналітичну, організаційно-управлінську та науково-дослідну діяльність на належному професійному рівні. Тому при підготовці фахівців комунікаційних технологій важливо розуміти особливості філософії педагогічної освіти. Вона визначає ідею людиноцентризму в освіті, які зумовлюють орієнтацію на розвиток особистісних рис людини з огляду на її ефективнішу працю в умовах сучасного виробництва. Цей філософський аспект не суперечить тим принципам, які сповідували раніше, коли надмірну увагу приділяли колективістському началу.

Креативний компонент передбачає формування нового типу мислення й нового ставлення людей до світу, що потребує кардинальної переорієнтації цінностей пошуку відповідей на глобальні проблеми, котрі характеризують нинішній мінливий світ. Йдеться про формування через освітню діяльність людини, здатної до життя в глобалізованому та швидкозмінному світі. Мова, по суті, про людину з інноваційним типом мислення, культури і поведінки. Для фахівців комунікаційної орієнтації це визначає готовність запропонувати або зробити дещо нове: нове розв'язання проблеми, новий метод або інструмент, нове професійне мистецтво. Особливим чином це може проявлятися в системі ділової комунікації. Адже правильно організоване спілкування не тільки забезпечує ефективний обмін інформацією, а й дає змогу глибше пізнати партнера, спрогнозувати ділові взаємовідносини з ним. Важливою складовою ділової комунікації є соціальна комунікація, яка вивчає в історичному, сучасному і прогностичному планах процеси створення, поширення і використання документних джерел інформації у суспільстві [4]. А багато управлінських проблем є породження саме непрофесійного, невмілого спілкування.

Враховуючи креативну компоненту фахівців з комунікаційних технологій, варто відмітити, що в кваліфікаційній характеристиці зі спеціальності “Документознавство та інформаційна діяльність” вона вказує, що майбутній спеціаліст має:

- бути підготовленим до активної творчої професійної та соціальної діяльності;
- оволодівати новими знаннями;
- вільно володіти державною мовою;
- уміти оцінювати історичні та сучасні проблеми;
- володіти професійними знаннями, навичками економічного і управлінського мислення та ділового спілкування;
- мати високі моральні якості;
- бути взірцем у дотриманні державної трудової дисципліни;

Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи

володіти загальною і юридичною культурою.

Якщо спеціаліст – документознавець стає викладачем вищої школи, то крім зазначеного він має:

- доскonalо знати методичні особливості елементів дидактичної системи, навчальний предмет, який він викладає;
- володіти методикою навчання предмета; знати педагогіку (дидактику), психологію, педагогічну майстерність, передові педагогічні технології;
- володіти оптимальним вибором елементів дидактичної системи [1].

Таким чином, креативність має глибоку ірраціональну мотивацію відчуження людини від світу, функціонує за типом “позитивного зворотнього зв’язку”, творчий продукт стимулює цей процес.

Проблему мотивації інноваційної діяльності розглядають як здобуття фахівцями адекватного особистісного розуміння, професійної діяльності у системі різних видів професійної діяльності. Провідного значення набувають потреби безпеки і потреби в соціальних зв’язках, а далі – потреби самоповаги і самореалізації. Найвища потреба людини в самореалізації є мотивом її поведінки і може бути задоволена лише тоді, коли будуть задоволені всі інші.

Зазначимо, що система професійної підготовки студентів передбачає виконання наступних функціональних задач у межах документно-інформаційно-комунікаційних систем:

- менеджмент документно-інформаційних систем (координація, управління і інтеграція інформаційної діяльності; стратегічне планування інформаційних технологій, інформаційних ресурсів і систем; управління ресурсами);
- інформаційні технології (управління інформаційними технологіями; автоматизація офісних робіт; контроль за обробкою інформації, захист даних та інформації);
- документальна інформація (визначення політики, планування та управління інформацією для організації; управління документно-інформаційними системами; аналіз інформаційних потреб і забезпечення обслуговування споживачів);
- комунікації (управління комунікаціями та інформаційними потоками в організації; розроблення та інтеграція комунікаційних мереж; консультації керівників організації з питань інформаційної діяльності, інформаційних систем і ресурсів).

Отже, формування діяльності починається з прийняття цілеутворення та його визначення. Домінуючий мотив виконує роль системоутворювального фактора щодо інших мотивів діяльності.

Термін рефлексія походить від латинського і означає “повернення назад” [3, с.170]. Для інноваційної діяльності важливою є рефлексія цілепокладання, що полягає досягненні:

1. Максимальної творчої діяльності.
2. Оптимальних умов праці швидкозмінюваному світі.

3. Фундаментальної освіти.
 4. Умов формування культури мислення, спілкування та дії.
 5. Умов формування відповідальності за прийняте рішення
- [3, с.178].

Знання сучасних технологій, володіння ними є однією з умов ефективної діяльності та успішної діяльності як викладачів, які претендують на відповідну професійно-кваліфікаційну категорію.

Загалом інноваційну діяльність треба розглядати як одну з форм інвестиційної діяльності, котра забезпечує розроблення, поширення і застосування інновацій в системі освіти з метою її вдосконалення та оновлення.

Підсумовуючи сказане, зазначимо, що професійну підготовку фахівців в сфері комунікаційної діяльності необхідно розглядати як соціальне явище, викликаного до життя потребами суспільства і людини. При цьому стрімкий потік зростаючої інформації, швидка зміна технологій ведуть до утворення нових освітянських умов розвитку суспільства, в яких змінюється ціннісні орієнтації на користь розвитку внутрішньоособистісних та комунікаційних глибинних потенціалів особистості. Тому на сьогоднішньому етапі розвитку підготовки цих фахівців в Україні головним завданням є розширення можливостей для навчання, яке в свою чергу буде збільшувати активність фахівців з комунікаційних технологій та підвищувати продуктивність економіки в умовах її реформування.

Література

1. Ломачинська І.М. Спеціальне діловодство: навч посіб. / І.М. Ломачинська, С.А. Лоскутова. – К.:Університет “Україна”, 2006. – 445 с.
2. Паламар Л.М. Мова ділових паперів: практ посіб. / Л.М. Паламар, Г.М. Кацавець. – К.: Либідь, 1998. – 296 с.
3. Химинець В.В. Інноваційна освітня діяльність / В.В. Химинець. – Тернопіль: Мандрівець, 2009 – 360 с.
4. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: навч посіб. / Ф.І. Хміль. – К.: “Академвидав”, 2004. – 280 с.

Любовь Бондарева

Инновационная деятельность высшей школы в подготовке специалистов коммуникационных технологий

Аннотация. В статье автором определены аспекты инновационной деятельности высшей школы в подготовке ..специалистов коммуникационных технологий. Рассмотрены компоненты инновационной деятельности в системе образования на примере подготовки специалистов по специализации “Документоведение и информационная деятельность”.

Ключевые слова: высшая школа, инновационная деятельность, специалисты коммуникационных технологий.

Lubov Bondareva

Innovative activity of the higher school to preparation some communication technologies

Summary. *In the article author defines aspects of innovative activity of the higher school to preparation some communication technologies are exerted. Components of innovative activity in an education system on an example of preparation of experts in specialisation "Office work and an information work" are considered*

Key words: *The higher school, innovative activity, experts of communication technologies*

УДК 378.147:004.738.5

**Олександр Мосіюк,
м. Житомир**

**КОНЦЕПЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ МЕРЕЖІ
ЯК ІННОВАЦІЙНОГО ЗАСОБУ НАВЧАННЯ**

Сучасний світ – це, в першу чергу, швидкий обмін інформацією. Інформація на даний момент вирішує більшість питань у всіх сферах життєдіяльності людини. Комп'ютерні технології та мережеві Internet-ресурси сприяють розвитку всім іншим галузям економіки та суспільного життя, а це є ключовою рисою постіндустріального суспільства.

У такому динамічному та глобальному світі знання, які надавалися у класичних університетах, уже не мають визначального значення. У сучасних умовах цінуються люди, які не лише добре теоретично підготовлені, а й швидко вчаться та пристосовуються до змін.

Виклики XXI століття вимагають від освіти реформування навчально-виховного процесу та впровадження інноваційних інформаційно-комунікативних технологій навчання.

Одним із напрямів пристосування освітнього середовища до глобальних змін є розробка та застосування спеціалізованих соціальних освітніх мереж, які дозволяють поєднувати в собі переваги електронних педагогічних програмних засобів (ППЗ) та забезпечують комунікативні функції між адміністрацією навчального закладу, педагогами, студентами (учнями) та їх батьками.

Застосуванню інформаційно-комп'ютерних технологій у освітньому процесі навчальних закладів присвятили свої дослідження Співаковський О., Жалдак М., Раков С., Триус Ю., Вітюк О., Волинський В., Красовський О., Черноус О., Якушина Т., Добровська Л., П'єтухова Л. та інші.